

KOMISJA WSPÓLNOT EUROPEJSKICH

Bruksela, dnia 02.05.2006
COM(2006) 187 wersja ostateczna

**SPRAWOZDANIE KOMISJI
DLA RADY I PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO**

**sporządzone na podstawie art. 10 decyzji ramowej Rady z dnia 19 lipca 2002 r. w
sprawie zwalczania handlu ludźmi**

{SEC(2006) 525}

SPIS TREŚCI

1.	Wstęp.....	3
1.1.	Informacje ogólne	3
2.	METODA I KRYTERIA OCENY DECYZJI RAMOWEJ	4
2.1.	Decyzje ramowe zgodnie z art. 34 ust. 2 lit. b) Traktatu o Unii Europejskiej.....	4
2.2.	Kryteria oceny	4
2.3.	Kontekst oceny.....	5
3.	OCENA.....	6
4.	WNIOSKI	8

1. WSTĘP

1.1. Informacje ogólne

Na mocy art. 10 ust. 2 decyzji ramowej Rady z dnia 19 lipca 2002 r. w sprawie zwalczania handlu ludźmi (zwanej dalej „decyzją ramową”) Komisja zobowiązana jest sporządzić pisemne sprawozdanie dotyczące środków podjętych przez państwa członkowskie w celu dostosowania się do decyzji ramowej¹.

Ustęp 1 tego artykułu zobowiązuje państwa członkowskie do podjęcia niezbędnych środków w celu dostosowania się do przepisów decyzji ramowej do dnia 1 sierpnia 2004 r. Zgodnie z ust. 2, w tym samym terminie państwa członkowskie powinny przekazać Komisji oraz Sekretariatowi Generalnemu Rady tekst przepisów transponujących do ich prawa krajowego zobowiązania wynikające z decyzji ramowej. W oparciu o te informacje oraz sprawozdanie w formie pisemnej przekazane przez Komisję, Rada powinna do dnia 1 sierpnia 2005 r. ocenić zakres, w jakim państwa członkowskie podjęły niezbędne środki w celu dostosowania się do decyzji ramowej.

Dlatego też wartość i terminowość tego sprawozdania zależą w dużej mierze od jakości i terminowości informacji otrzymanych przez Komisję od państw członkowskich. Komisja przypomniiała państwom członkowskim o obowiązku przekazania odpowiednich informacji w piśmie wystosowanym dnia 29 lipca 2004 r.

Jednak do dnia 1 sierpnia 2004 r. tylko cztery państwa członkowskie (Francja, Finlandia, Cypr i Austria) powiadomiły Komisję o środkach podjętych w celu wdrożenia decyzji ramowej. Do lutego 2005 r. piętnaście państw członkowskich (wspomniane wyżej oraz Niemcy, Estonia, Republika Czeska, Malta, Hiszpania, Grecja, Łotwa, Węgry, Republika Słowacka, Szwecja i Zjednoczone Królestwo) przekazało Komisji odpowiednie informacje. Włochy, Niderlandy i Słowenia odpowiedziały przed majem 2005 r., Dania w dniu 13 lipca 2005 r., a Belgia dostarczyła ostateczną odpowiedź dnia 29 września 2005 r. Pomimo że Polska dostarczyła informacje w dniu 4 stycznia 2006 r., sprawozdanie zawiera jedynie ograniczone informacje dotyczące wdrożenia przez Polskę decyzji ramowej.

Ostatecznie do końca roku 2005 Komisja nie otrzymała żadnych lub też tylko wstępne informacje dotyczące wdrożenia decyzji ramowej w czterech państwach członkowskich: Portugalii, Luksemburgu, Irlandii i na Litwie. Dlatego też część sprawozdania zawierająca analizę środków wykonawczych nie dotyczy tych państw członkowskich.

W związku z powyższym, choć ostateczny termin przekazania tekstów przepisów wykonawczych wyznaczono na dzień 1 sierpnia 2004 r., w sprawozdaniu uwzględniono w miarę możliwości informacje dostarczone do końca stycznia 2006 r..

W niniejszym sprawozdaniu dokonano analizy krajowych przepisów transponujących decyzję ramową, które przekazano Komisji do końca stycznia 2006 r. Dokument roboczy opracowany przez pracowników Komisji, dołączony do niniejszego sprawozdania, zawiera szczegółową analizę środków krajowych podjętych przez państwa członkowskie w celu dostosowania się do decyzji ramowej.

---

¹ Dz.U. L 203 z 1.8.2002.

2. METODA I KRYTERIA OCENY DECYZJI RAMOWEJ

2.1. Decyzje ramowe zgodnie z art. 34 ust. 2 lit. b) Traktatu o Unii Europejskiej

Podstawą niniejszej decyzji ramowej jest Traktat o Unii Europejskiej (TUE), a w szczególności jego art. 29, art. 31 lit. e) i art. 34 ust. 2 lit. b).

Decyzje ramowe można najlepiej porównać do instrumentu prawnego, jakim jest dyrektywa². Oba instrumenty wiążą państwa członkowskie w odniesieniu do rezultatu, który ma być osiągnięty, ale pozostawiają organom krajowym swobodę wyboru formy i metody wykonania. Decyzje ramowe nie wywołują jednak skutku bezpośredniego. Komisja nie może wszcząć postępowania przed Trybunałem Sprawiedliwości, przynajmniej na obecnym etapie rozwoju prawa europejskiego, w celu wyegzekwowania transpozycji decyzji ramowej do prawa krajowego. Niemniej jednak Trybunał Sprawiedliwości może orzekać w sporach pomiędzy państwami członkowskimi dotyczących interpretacji lub stosowania (łącznie z transpozycją) decyzji ramowej. Praktyczne wykonanie tego prawa wymaga solidnej podstawy faktycznej, w ustanowieniu której może pomóc sprawozdanie Komisji.

2.2. Kryteria oceny

W celu umożliwienia dokonania obiektywnej oceny tego, czy decyzja ramowa została w pełni wdrożona przez dane państwo członkowskie, opracowano pewne ogólne kryteria dotyczące dyrektyw, które powinny być stosowane z uwzględnieniem niezbędnych zmian (*mutatis mutandis*) do decyzji ramowych:

1. Formę i metody osiągnięcia planowanego rezultatu należy wybrać w sposób zapewniający skuteczne działanie dyrektywy z uwzględnieniem jej celów³;
2. Każde państwo członkowskie zobowiązane jest wdrożyć dyrektywy w sposób spełniający wymagania przejrzystości i pewności prawnej, transponując tym samym przepisy dyrektywy do obowiązującego prawa krajowego⁴;
3. Transpozycja niekoniecznie wymaga przyjęcia określonego przepisu prawnego sformułowanego w dokładnie taki sam sposób, jak dyrektywa. Dlatego też odpowiednie, istniejące środki krajowe mogą okazać się wystarczające, o ile zapewnione jest pełne zastosowanie dyrektywy w sposób wystarczająco jasny i precyzyjny⁵;
4. Dyrektywy należy wdrożyć w przewidzianym dla nich terminie⁶.

---

² Art. 249 traktatu WE.

³ Patrz: odpowiednie orzecznictwo w sprawie wykonania dyrektyw: sprawa 48/75 Royer [1976] Zb. Orz. 497-518.

⁴ Patrz: odpowiednie orzecznictwo w sprawie wykonania dyrektyw: sprawa 239/85 Komisja przeciwko Belgii [1986] Zb. Orz. 3645-3659. Patrz także: sprawa 300/81 Komisja przeciwko Włochom [1983] Zb. Orz. 449-456.

⁵ Patrz: odpowiednie orzecznictwo w sprawie wykonania dyrektyw, np. sprawa 29/84 Komisja przeciwko Niemcom [1985] Zb. Orz. 1661-1673.

⁶ Patrz: odpowiednie orzecznictwo w sprawie wykonania dyrektyw, np.: sprawa 52/75 Komisja przeciwko Włochom [1976] Zb. Orz. str. 277-284, patrz, ogólnie, roczne sprawozdania Komisji z kontroli stosowania prawa wspólnotowego, np. COM (2001) 309 wersja ostateczna.

Oba instrumenty są wiążące „pod względem rezultatów, jakie należy osiągnąć”. Można to określić jako prawną lub faktyczną sytuację uwzględniającą przewidziany rezultat, który dany instrument traktatowy miał zapewnić⁷.

W miarę możliwości ogólna ocena stopnia, w jakim państwa członkowskie spełniają wymagania decyzji ramowej, jest oparta na wyżej wymienionych kryteriach.

2.3. Kontekst oceny

Wstępne spostrzeżenie dotyczy kontekstu prawnego i działań podejmowanych w następstwie sprawozdania z oceny. Jak już wspomniano, w ramach pierwszego filaru Komisja posiada upoważnienie do wszczęcia postępowania w sprawie naruszenia przepisów przeciwko państwom członkowskim. Ze względu na fakt, że taka możliwość nie istnieje w ramach TUE, charakter i cel niniejszego sprawozdania różnią się od sprawozdania z wdrożenia przez państwa członkowskie dyrektywy objętej zakresem pierwszego filaru. Niemniej jednak, ponieważ Komisja w pełni uczestniczy w sprawach należących do trzeciego filaru⁸, logiczne jest powierzenie jej zadania przeprowadzenia opartej na faktach oceny środków wykonawczych. Z kolei ocena ta umożliwi Radzie oszacowanie stopnia, w jakim państwa członkowskie podjęły środki wymagane do dostosowania się do decyzji ramowej.

Drugie wstępne spostrzeżenie dotyczy szczególnego charakteru dziedziny, do której odnosi omawiane uregulowanie prawne. Decyzja ramowa ma na celu zwalczanie handlu ludźmi i wprowadzenie minimalnej harmonizacji w zakresie kar.

Od czasu przyjęcia przez Radę w 1997 r. wspólnego działania dotyczącego działań mających na celu zwalczanie handlu ludźmi i seksualnego wykorzystywania dzieci⁹ znacznie wzrosła liczba inicjatyw zarówno na poziomie krajowym, jak i regionalnym. W wiedeńskim planie działań¹⁰ oraz na szczycie Rady Europejskiej w Tampere¹¹ wezwano do ustanowienia dodatkowych przepisów w celu dalszego uregulowania pewnych aspektów prawa karnego i postępowania karnego.

Decyzja ramowa miała uzupełnić istniejące instrumenty wykorzystywane do zwalczania handlu ludźmi.

Pomimo że ocena może i będzie odnosić się do każdego z artykułów, artykułów tych nie należy rozpatrywać w oderwaniu od siebie. Częściowe wykonanie lub niewykonanie danego artykułu lub jego części odbije się także na związanych z nim przepisach - które, rozpatrywane niezależnie, mogą wydawać się zgodne z wymogami decyzji ramowej – i wpłynie na cały system. W ocenie należy w odpowiednim zakresie uwzględnić przepisy prawa karnego państw członkowskich.

---

⁷ Patrz: PJG Kapteyn i P. Verloren van Themaat „Introduction to the Law of the European Communities”, wydanie trzecie, 1998 r., str. 328.

⁸ Art. 36 ust. 2 Traktatu o Unii Europejskiej.

⁹ Dz.U. L 63 z 4.3.1997, str. 2.

¹⁰ Dz.U. C 19 z 23.1.1999, str. 1

¹¹ http://europa.eu.int/council/off/conclu/oct99/oct99_en.htm

3. OCENA

Celem decyzji ramowej jest zbliżenie ustawodawstw państw członkowskich w dziedzinie współpracy policyjnej i sądowej w sprawach karnych odnośnie do zwalczania handlu ludźmi. Ponadto wprowadza ona wspólne ramy prawne na poziomie europejskim, dotyczące pewnych kwestii, takich jak karalność, kary oraz inne sankcje, okoliczności obciążające, jurysdykcja, ściganie, jak również ochrona i pomoc ofiarom.

Pod tym względem nie wszystkie państwa członkowskie przekazały Komisji stosowne przepisy wykonawcze. Dlatego też ocena oparta na faktach i wynikające z niej wnioski formułuje się niekiedy na podstawie niekompletnych informacji. Na przykład Komisja nie otrzymała żadnych informacji dotyczących wykonania decyzji ramowej od Irlandii, Luksemburga, Portugalii i Litwy.

Należy również zaznaczyć, że systemy prawne państw członkowskich mogą różnić się w znacznym stopniu i wiele pojęć i sformułowań prawnych nie zawsze daje się łatwo ze sobą porównać. Ponadto istnienie przepisów prawnych w danej dziedzinie nie zawsze gwarantuje pełne wykonanie, ponieważ ważny jest również stopień i sposób ich egzekwowania przez krajowe sądy i/lub organy administracyjne. Biorąc pod uwagę charakter przekazanych informacji, Komisja może nie posiadać wystarczających informacji, aby dokonać oceny egzekwowania przepisów.

Artykuł 1

Artykuł 1 definiuje handel ludźmi jako czyny, których celem jest wyzysk ich pracy lub wykorzystanie seksualnego. Państwa członkowskie muszą zapewnić karalność każdej formy werbowania, przewozu, przekazywania, przechowywania oraz wszystkich innych form traktowania osób w sposób objęty tą definicją. Zatem w szczególności wszelkie zachowania przestępcze wykorzystujące fizyczną lub psychiczną wrażliwość osoby powinny podlegać karze.

W tym aspekcie ustawodawstwo prawie wszystkich państw członkowskich zdaje się odzwierciedlać przepisy decyzji ramowej. Tym sposobem duża większość państw członkowskich wydaje się spełniać wymogi art. 1, a tym samym wymogi decyzji ramowej w tym względzie. Wszystkie państwa członkowskie określiły przestępstwa ściśle związane z handlem ludźmi, aczkolwiek z pewnymi różnicami, wynikającymi z odmiennych tradycji metodologicznych. Ponadto zgoda ofiary na wykorzystanie¹² nie jest brana pod uwagę w przypadku, gdy użyto środka takiego jak przymus, oszustwo itd. Niektóre państwa członkowskie posiadają przepisy, które są wyraźnie zgodne z art. 1 ust. 2 (Niemcy, Belgia, Włochy, Łotwa, Szwecja, Słowacja, Austria, Malta, Francja i Niderlandy).

Jednak zgodnie z dokumentem przekazanym Komisji, w ustawodawstwie Polski i Estonii nie ma wzmianki o szczególnych przestępstwach określonych w decyzji ramowej.

Artykuł 2

Zgodnie z informacjami przekazanymi Komisji większość państw członkowskich odniosła się po prostu do istniejących wcześniej w swoim prawie karnym ogólnych przepisów dotyczących współudziału w przestępstwie lub przygotowania do przestępstwa. Niektóre

---

¹² Art. 1 ust. 2 decyzji ramowej Rady 2002/629/WSiSW

państwa członkowskie nie dostarczyły szczegółowych informacji na temat przepisów dotyczących współudziału w przestępstwie. W przekazanych dokumentach państwa te wspominają, jak ich przepisy odnoszą się do osób popełniających przestępstwo współudziału (Dania, Łotwa, Słowacja i Estonia). Cypr i Finlandia nie dostarczyły Komisji informacji na temat przestępstwa podżegania. Grecja i Słowenia nie przekazały Komisji informacji dotyczących art. 2 decyzji ramowej. Podsumowując, ten wymóg decyzji ramowej zdaje się być spełniony w prawie wszystkich przypadkach, pomimo że tylko niektóre państwa członkowskie posiadają szczególne przepisy dotyczące tej kwestii. Częściej jest tak, że państwa członkowskie posiadają ogólne przepisy dotyczące podżegania, pomocnictwa, współudziału i usiłowania, które mają również zastosowanie do przestępstw dotyczących handlu ludźmi.

Artykuł 3

Handel ludźmi jest poważnym przestępstwem, którego ofiarami padają często osoby szczególnie wrażliwe, i musi podlegać karalności poprzez zastosowanie skutecznych, proporcjonalnych i odstrasających sankcji karnych. W tym celu należy nie tylko podjąć indywidualne działania krajowe, ale również zastosować ogólne podejście, zakładające wspólną dla wszystkich państw członkowskich definicję elementów składowych przestępstwa. Szczególną uwagę należy skupić na karach za przestępstwa popełnione w obciążających okolicznościach, na przykład w przypadkach, kiedy życie ofiary zostało zagrożone lub zastosowano wobec ofiary poważną przemoc. Na pytanie, czy sankcje karne, które państwa członkowskie mogą nałożyć, są wystarczająco skuteczne i odstrasające, można udzielić pozytywnej odpowiedzi. W większości przypadków państwa członkowskie przewidują ciężki maksymalny wymiar kary za przestępstwa związane z handlem ludźmi, zwłaszcza za przestępstwa popełnione w obciążających okolicznościach, łącznie z karą dożywotniego więzienia w niektórych przypadkach. Zgodnie z art. 3 ust. 2 lit. b) decyzji ramowej państwa członkowskie stosują różne sankcje karne w zależności od wieku ofiary przestępstwa popełnionego w celu wykorzystania seksualnego. Jednak można postawić pytanie, czy wszystkie przestępstwa związane z handlem dziećmi (tj. obejmujące handel w celach wyzysku ich pracy i handel osobami w wieku poniżej osiemnastu lat, a nie jedynie poniżej wieku zdolności rozpoznania czynu seksualnego) powinno się uważać za popełnione w okolicznościach obciążających. Takie ogólne podejście wydaje się zapewniać lepszą ochronę dzieci i być bardziej spójne z Konwencją o Prawach Dziecka z 1989 r. (ang. *Convention on the Rights of the Child – CRC*)ⁱ, najważniejszym międzynarodowym instrumentem w dziedzinie praw dziecka, który zawiera również przepisy na temat handlu dziećmiⁱⁱ i dotyczy wszystkich dzieci w wieku poniżej 18 lat.

Artykuł 4 i 5

Decyzja ramowa wprowadza pojęcie odpowiedzialności osób prawnych równoległe do odpowiedzialności osób fizycznych. Osoby prawne będą ponosić odpowiedzialność za przestępstwa popełnione na ich korzyść przez jakąkolwiek osobę działającą indywidualnie lub jako część organu osoby prawnej lub, na przykład, uprawnioną do podejmowania decyzji. Sankcje wobec osób prawnych mają być „skuteczne, proporcjonalne i odstrasające”, obejmują grzywny karne lub grzywny niemające charakteru karnego i mogą obejmować szczególne sankcje, takie jak czasowe lub stałe pozbawienie prawa do wykonywania działalności, sądowy nakaz likwidacji lub pozbawienie prawa do publicznych świadczeń lub pomocy. Ustawodawstwo większości państw członkowskich przewiduje możliwość karania osób prawnych poprzez zastosowanie środków karnych lub administracyjnych. Jedynie na mocy ustawodawstwa Republiki Czeskiej, Łotwy i Republiki Słowackiej osób prawnych nie

można pociągnąć do odpowiedzialności za przestępstwa karne. Zgodnie z art. 5 decyzji ramowej minimalne zobowiązanie odnośnie do sankcji wobec osób prawnych to nałożenie grzywn karnych lub grzywn niemających charakteru karnego. W związku z tym wydaje się, że postanowienia artykułów 4 i 5 zostały w dużej mierze wdrożone.

Artykuł 6

Prawdopodobnie wszystkie państwa członkowskie będą w stanie spełnić wymogi tego artykułu, jeśli chodzi o zastosowanie zasady terytorialności określonej w art. 6 ust. 1 lit. a). W odniesieniu do jurysdykcji eksterytorialnej większość państw członkowskich posiada lub wprowadzi przepisy, które w różnym stopniu obejmują zasady osobowości aktywnej i biernej wymagane w art. 6 ust. 1 lit. b) i c). Wydaje się, że znaczna większość państw członkowskich ustanawia jurysdykcję w odniesieniu do przestępstw popełnionych przez swoich obywateli poza ich terytorium zgodnie z art. 6 ust. 1 lit. b). Jest to szczególnie ważne, ponieważ handel ludźmi ma często wymiar międzynarodowy. Mniej jasna jest ogólna sytuacja odnośnie do art. 6 ust. 1 lit. c) decyzji ramowej Rady, dotyczącego jurysdykcji w odniesieniu do przestępstw popełnionych na korzyść osoby prawnej ustanowionej na terytorium tego państwa członkowskiego. Niektóre państwa członkowskie, na przykład Zjednoczone Królestwo, wdrożyły ten przepis; inne, na przykład Dania, postanowiły nie stosować wspomnianej zasady jurysdykcji w przypadkach, kiedy przestępstwo zostało popełnione poza ich terytorium, i poinformowały o tym Komisję zgodnie z art. 6 ust. 2 i 4. Również Węgry nie ustanawiają jurysdykcji zgodnie z art. 6 ust. 1 lit. c), pomimo że odpowiedzialność osób prawnych jest ogólnie regulowana prawem węgierskim.

Artykuł 7

Artykuł 7 reguluje dwie różne kwestie. Po pierwsze, artykuł stanowi, że prowadzenie śledztwa i ściganie przestępstw dotyczących handlu ludźmi nie jest uzależnione od złożenia zawiadomienia lub wniesienia oskarżenia przez ofiarę. Ogólnie rzecz biorąc państwa członkowskie zdają się spełniać ten obowiązek. Po drugie, art. 7 zobowiązuje państwa członkowskie do zapewnienia szczególnej ochrony i pomocy ofiarom, zwłaszcza dzieciom. Jest to związane przede wszystkim ze stosowaniem decyzji ramowej Rady 2001/220/WSiSW z dnia 15 marca 2001 r. w sprawie pozycji ofiar w postępowaniu karnym. Jednak tylko kilka państw członkowskich przekazało Komisji stosowne informacje dotyczące wykonania art. 7. W związku z tym trudno jest ocenić ten aspekt wdrożenia.

Artykuł 8

Komisja nie otrzymała szczególnych informacji dotyczących transpozycji w Gibraltarze.

4. WNIOSKI

Należy zaznaczyć, że nie wszystkie państwa członkowskie przekazały Komisji tekst wszystkich stosownych przepisów wykonawczych w terminie. Dlatego też ocena i wnioski sprawozdania opierają się niekiedy na niekompletnych informacjach.

Na podstawie przekazanych informacji można stwierdzić, że wymogi określone w decyzji ramowej Rady wydają się być w dużej mierze spełnione przez państwa członkowskie, albo ze względu na istniejące wcześniej przepisy prawa krajowego, albo przez wdrożenie nowych, szczególnych przepisów. W przypadkach, w których zachodzi przypuszczenie, że decyzji ramowej Rady nie nadano mocy obowiązującej w przepisach krajowych, Komisja wzywa

dane państwa członkowskie do jak najszybszej naprawy tej sytuacji poprzez wprowadzenie przepisów wykonawczych.

Niemniej jednak, wskutek decyzji ramowej Rady państwa członkowskie generalnie dysponują obecnie szczególnymi przepisami prawa karnego zapewniającymi karalność handlu ludźmi w celach wykorzystania seksualnego lub wyzysku ich pracy, które przewidują skuteczne, proporcjonalne i odstrasżające kary. Ponadto szczególnie ciężkie kary przewiduje się za przestępstwa popełnione w okolicznościach obciążających. Z drugiej strony poziom kar w państwach członkowskich znacznie się różni i Komisja może być zmuszona do zbadania możliwości dalszej harmonizacji w tej sferze. Ogólnie rzecz biorąc, państwa członkowskie nie musiały zmieniać przepisów krajowych w celu spełnienia wymogów art. 6 decyzji ramowej Rady, ponieważ dysponowały wcześniej istniejącymi środkami. Generalnie państwa członkowskie spełniają wymogi art. 7 ust. 1 decyzji ramowej, jednak systemy ochrony i pomocy mogą zostać poddane dalszej analizie, ponieważ Komisja otrzymała jedynie ograniczone informacje dotyczące wdrożenia art. 7 ust. 2 i 3.

Komisja otrzymała również ograniczone informacje na temat szczególnie wrażliwych ofiar i dlatego nie może przedstawić wyczerpującej oceny w tej kwestii. Zgodnie z planem działań przyjętym przez Radę w dniach 1-2 grudnia 2005 r. Komisja będzie w dalszym ciągu rozwijać prawodawstwo dotyczące wrażliwych ofiar uczestniczących w postępowaniu karnym. W tym celu Komisja będzie potrzebować dalszych szczegółowych informacji na temat przepisów prawnych państw członkowskich w tej dziedzinie. Ponadto Komisja może być zmuszona do zgromadzenia informacji odzwierciedlających poglądy służb i organizacji wspierających ofiary, aby w sposób wyczerpujący i możliwie najbardziej obiektywny ocenić wpływ decyzji ramowej na praktykę w zakresie wsparcia i pomocy dla ofiar. Wreszcie należy zaznaczyć, że po złożeniu sprawozdania dotyczącego decyzji ramowej Rady w sprawie zwalczania seksualnego wykorzystywania dzieci i pornografii dziecięcej z dnia 22 grudnia 2003 r.¹³, której termin wdrożenia wyznaczono na dzień 20 stycznia 2006 r., Komisja będzie miała możliwość przedstawienia pełniejszego obrazu wdrożenia w państwach członkowskich przepisów dotyczących handlu ludźmi. Obraz ten zostanie uzupełniony sprawozdaniem z wykonania decyzji ramowej Rady 2002/946/WSiSW w sprawie wzmocnienia systemu karnego w celu zapobiegania ułatwianiu nielegalnego wjazdu, tranzytu i pobytu oraz dyrektywy 2004/81/WE w sprawie dokumentu pobytowego wydawanego obywatelom państw trzecich, którzy są ofiarami handlu ludźmi lub wcześniej byli przedmiotem działań ułatwiających nielegalną imigrację, którzy współpracują z właściwymi organami. Komisja jest zobowiązana złożyć wspomniane sprawozdanie do dnia 6 sierpnia 2008 r. (art. 16 dyrektywy).

ⁱ Zwaną dalej CRC. Bardziej szczegółowe informacje dotyczące treści i statusu ratyfikacji znajdują się na stronach internetowych Wysokiego Komisarza ONZ ds. Praw Człowieka (<http://www.unhcr.ch/html/menu2/6/crc/treaties/crc.htm>) lub Funduszu Narodów Zjednoczonych na rzecz Dzieci (UNICEF) (<http://www.unicef.org/crc/crc.htm>).

ⁱⁱ Według CRC dzieci są nie tylko (rzeczywistymi lub potencjalnymi) ofiarami potrzebującymi ochrony, ale również mają prawa, jasno określone w CRC: najlepsze zabezpieczenie interesów dziecka (art. 3), zasadę braku dyskryminacji (art. 2), prawo do uczestnictwa (art. 12), prawo do życia i rozwoju (art. 6). Zgodnie z art. 12 CRC poglądy dziecka muszą być przyjmowane z należytą wagą, stosownie do wieku oraz dojrzałości dziecka. CRC zawiera szczegółowe przepisy (art. 32, 33, 34, 35 i 36) dotyczące wyzysku, nadużyć i handlu. Jeżeli chodzi o

---

¹³ Dz.U. L 13 z 20.1.2004, str. 44.

---

definicję „wyzysku”, CRC stanowi, że dziecko ma prawo do ochrony przed „wyzyskiem ekonomicznym, przed wykonywaniem pracy, która może być niebezpieczna lub też może kolidować z kształceniem dziecka, bądź może być szkodliwa dla zdrowia dziecka lub jego rozwoju fizycznego, umysłowego, duchowego, moralnego lub społecznego” oraz przed wszelkimi formami wyzysku seksualnego i nadużyć seksualnych, w szczególności wykorzystywaniem dzieci do prostytucji i w pornografii. W innych stosownych artykułach omawia się prawo dziecka pozbawionego rodziny do ochrony (art. 20) i niestosowanie pozbawienia wolności (art. 37).